

P o s u d e k

studie doc.dr. J. Hoskovce "T.G.Masaryk a začátky české politické psychologie"

Docent Hoskovec je velmi erudovaný autor, známý svými prohloubenými znalostmi jak dějin, tak teoretických směrů psychologických věd. Téma, které si tentokrát zvolil, je patrně bezprecedentní; zabývá se T.G.Masarykem jako iniciátorem uplatnění psychologických zřetelů v české politické praxi.

Takové téma představuje nesnadný úkol a to jednak proto, že politická psychologie byla v Masarykově době něčím spíše předznamenáním než konstituovaným, jednak pro kusost a současně i vícesměrnost Masarykových pokusů v tomto směru. Autor se o těchto nesnázích explicitně nezmiňuje, ~~ale~~ spíše soustřeďuje pozornost na způsob, jak se s nimi vyrovnat. S velkým přehledem a současně citlivě vybírá psychologická hlediska či témata, která Masaryk tak či onak uplatnil ve svých politicky orientovaných spisech. Jde např. o metodu pozorování chování a jednání politických partnerů či protivníků, o funkci nápodoby v procesu chování lidí, o hlediska sociálně psychologická a psychopatologická, o téma hypnózy aj.

Zajímavá a patrně málo známá je autorova informace o Masarykově recenzi spisu A. Hitlera Mein Kampf; je zřejmé, že Masaryk zde uplatnil své znalosti psychologie osobnosti, resp. jejích - tehdy relativně nových - teoretických směrů. Cenné jsou také autorovy poukazy na Masarykův raný zájem o "hypnotismus" a na jeho mnohem pozdější zúročení těchto vědomostí při charakteristice Hitlerovy osobnosti.

Práce není rozsáhlá, má 8 stran, vlastně však méně, protože na str. 7 některé pasáže jsou škrtnuty. Přehled použité literatury obsahuje 18 titulů.

K této Hoskovcově studii, kterou vcelku hodnotím kladně, mám nicméně několik připomínek.

1) Článek má název "T.G.Masaryk a začátky české politické psychologie", ale o těchto začátcích, resp. o politické psychologii jako takové se tu vlastně nepojednává. Vhodnější by tedy byl název "Přínosy TGM k počátkům české

politické psychologie" nebo "Účast TGM na počátcích....." a podobně.

2) První větě článku, totožné s prvním odstavcem na str. 1, by prospěla transformace do dvou, případně tří vět. Toto souvětí je totiž ve svém nynějším znění poněkud komplikované a obsahově "přesycené", takže čtenář možná nepostřehne vše podstatné, co se tu říká.

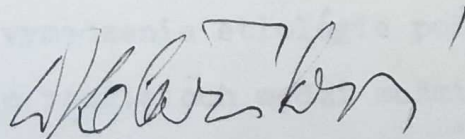
3) V posledním odstavci na str. 8 autor uvádí, že "Masaryk přispěl k začátkům české politické psychologie výraznou měrou." Bylo by užitečné uvést zde zcela stručně, třeba jen jednou větou, problémové okruhy nynější již rozvinuté politické psychologie, k nimž se Masarykovy rané přínosy vztahují.

4) Na různých místech svého textu (str. 2,4 a jinde) autor cituje z Masaryka. Někdy dává citáty do uvozovek, jindy ne; v druhém případě bývá nejasné, kde citace končí.

5) Formulace "v recenzi Mein Kampfu" (str. 5) je únosná v mluveném, ale ne v psaném textu; vhodnější znění je "v recenzi knihy Mein Kampf".

Studie doc.dr. Hoskovce je vědecky přínosná z hlediska psychologického i masarykologického; zejména v tomto druhém smyslu velmi dobře odpovídá "společenské potřebě" doby, v níž žijeme. Rozsah studie je jejímu vědeckému přínosu zcela úměrný.

Doporučuji aby studie byla - po shora naznačených úpravách - publikována v Československé psychologii. Jako vhodný pro její zařazení se mně jeví oddíl Teoretické studie.

Brno 16.4.1994

PhDr. Olga Kolaříková, DrSc.